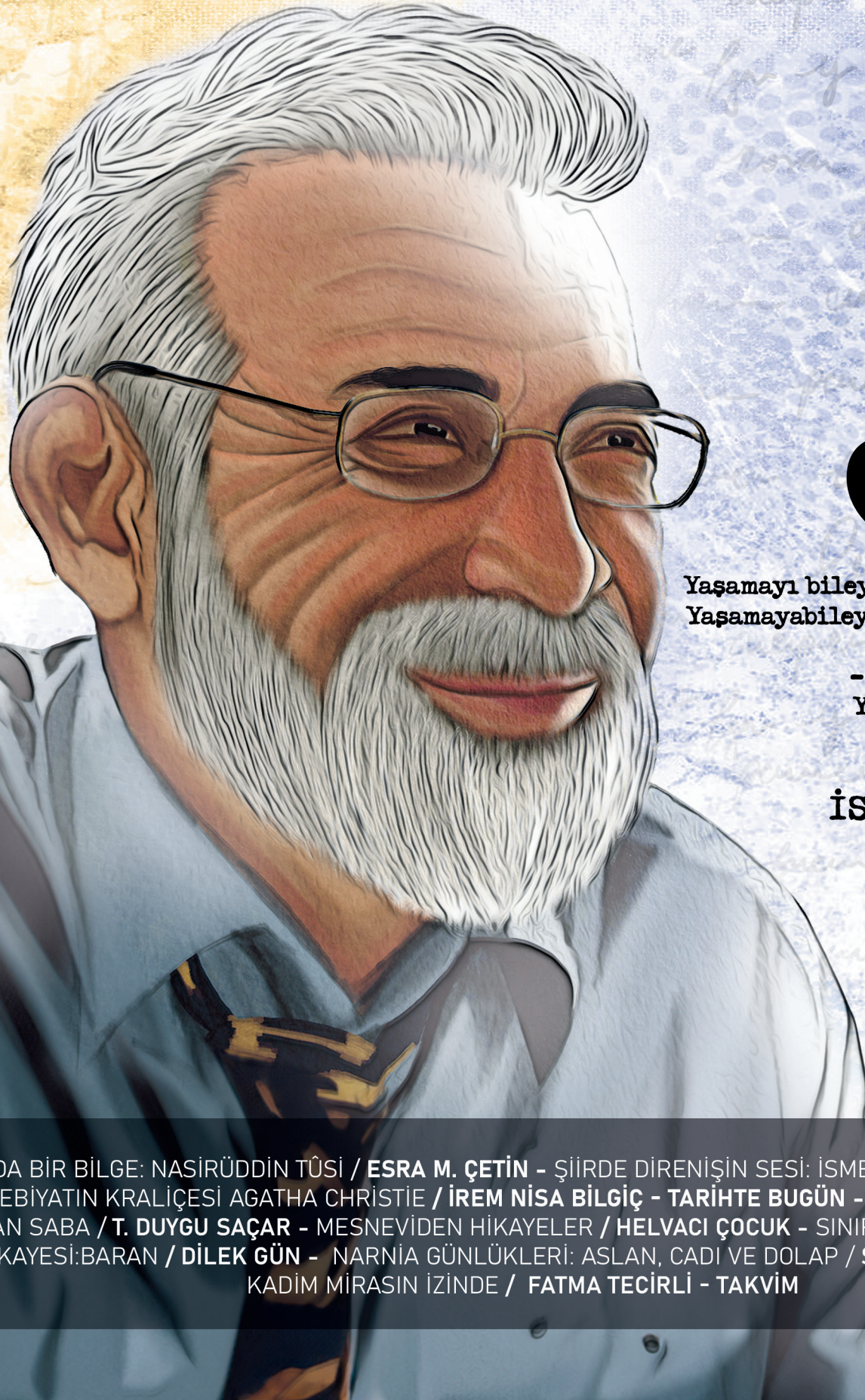

SAYI:14 KASIM 2024

MUVAKİT

Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

Yaşamayı bileydim yazarmıydım hiç şiir?
Yaşamayabileydim yazarmıydım hiç şiir?

- Yaşama!

- Ya bileydim?

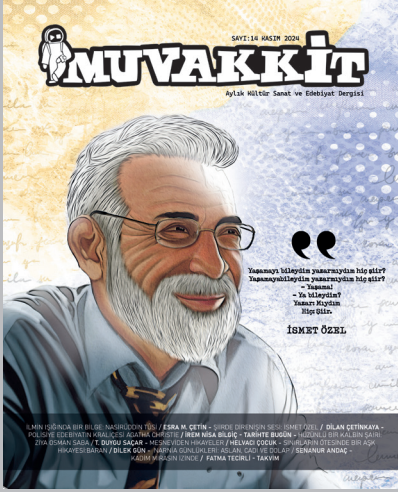
Yazar: Mıydım

Hiç: Şiir.

İSMET ÖZEL

İLMİN IŞIĞINDA BİR BİLGE: NASİRÜDDİN TŪSİ / **ESRA M. ÇETİN** - ŞİRDE DİRENIŞİN SESİ: İSMET ÖZEL / **DILAN ÇETİNKAYA** -
POLİSİYE EDEBİYATIN KRALİÇESİ AGATHA CHRISTİE / **İREM NİSA BİLGİÇ** - **TARİHTE BUGÜN** - HÜZÜNLÜ BİR KALBİN ŞAİRİ:
ZİYA OSMAN SABA / **T. DUYGU SAÇAR** - MESNEVİDEN HİKAYELER / **HELVACI ÇOCUK** - SINIRLARIN ÖTESİNDE BİR AŞK
HİKAYESİ: **BARAN** / **DİLEK GÜN** - NARNİA GÜNLÜKLERİ: ASLAN, CADI VE DOLAP / **SENANUR ANDAÇ** -
KADİM MİRASIN İZİNDE / **FATMA TECİRLİ** - TAKVİM

İÇİNDEKİLER

KASIM 2024

SAYI: 14

AYLIK KÜLTÜR SANAT
VE EDEBİYAT DERGİSİ

Aylık süreli yayın

Yayın Sahibi:

ASTROMEDYA

Yazı İşleri Müdürü

Esra Molla Çetin

Tasarım

Esra Molla Çetin

Dilek Gün

Muhabir

Dilek Gün

Editörler

Arife Salman

İrem Nisa Bilgiç

Dilan Çetinkaya

Fatma Tecirli

T. Duygu Saçar

Adres:

Yeni İstanbul Caddesi Kosova

Mahallesi 228/B Selçuklu /

Konya 42100

İletişim: 0(332) 408 24 55

iletisim@muvakkitdergisi.com

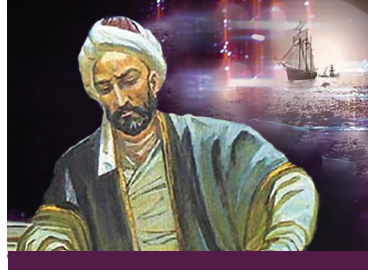
Basım yeri: CEYLAN OFSET

www.ceylanofset.net

MUVAKKİT dergisindeki

tüm yazı ve çizimlerin

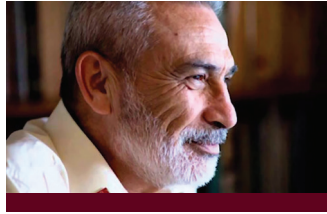
yayın hakkı saklıdır.

03

**İLMİN İŞİĞİNDE BİR BİLGE:
NASİRÜDDİN TUSİ**

Akl ve ilmin derinliklerinde yol
alarak, ortaçağın karanlık gecelerini
aydınlatan büyük bir düşünür...

05

**ŞİİRDE DİRENİŞİN SESİ:
İSMET ÖZEL**

İşyanı ve hakikati şiirlerine
yansıtan modern Türk şiirinin
en özgün ve sarsıcı sesidir
İsmet Özel...

09

**POLİSİYE EDEBİYATIN
YAZARI: AGATHA CHRISTİE**

Karmaşık olayların labirentlerinde
okuru ustalıklarla gezdiren, gizemin
kraliçesi ve polisiye edebiyatın
vazgeçilmez ismidir.

13

**HÜZÜNLÜ BİR KALBİN
ŞAİRİ: ZİYA OSMAN SABA**

Kaleminden dökülen her mısradaki
içtenliği ve hüznü buluşturan
Türk edebiyatının naif ruhu...

17

**SINIRLARIN ÖTESİNDE
BİR AŞK HİKAYESİ: BARAN**

Sınırsız fedakârlığın ve insani
duyguların sınır tanımazlığını,
büyüleyici bir sadelikle gözler
önüne seren, yürek burkan bir
sinema başyapıtıdır.

19

**NARNİA GÜNLÜKLERİ:
ASLAN, CADİ VE DOLAP**

Büyüleyici bir masal, görkemli
kostümler, etkileyici sahne
tasarımı ve canlandırılan büyümlü
karakterler hepsi bu oyunda...

Editörden... Editörden...

Çuval ve Mızrak

Çuval ve mızrak ikilisinin ne birbirleriyle iyi geçindiği, ne de birbirlerine uyum sağlamaktan hoşlandıkları söylenebilir. Mızrak çuvala sığmaz demişler. Bunu vaktiyle atalar söylemiş. Bunu söylemek suretiyle apaçık bilinen gerçekleri saklamaya çalışmanın nafile bir çaba olduğunu imâ etmek istemiş ak sakallı atalarımız. Siz siz olun sakın mızrağın çuvala sığmadığına dair atasözünü yiğidin malının meydanda olduğu iddiasını ileri süren atasözüyle benzeştiği yanılışına düşmeyin. Zira ikinci zikrettiğimiz atasözünde yiğit denildiği zaman kastedilen kişi helâl kazanç edinmişliğiyle olduğu kadar cömertliğiyle de temayüz etmiş kişidir. Atalarımızın neler söylediği ile bizim o sözlerden neler anladığımız hep başımıza tuhaf işler açmıştır.

Nitekim mızrağın çuvala sığmayacağı çok eski tarihlerden itibaren bilindiği için zaman içinde ikisi arasındaki ilişkiye tuhaf bir şekil vermek zorunda kalınmıştır. Çuvalda bir hantallık olduğu gözden saklanamaz. Mızrağın çevikliğine ise itiraz edilmesi mümkün değil. Buna mukabil çuvala birlikte bir tür bolluk, bereket çağrışımı doğduğu halde mızrakla birlikte mutlaka can yakıcılık ve reddiye izlenimine çarpmadan edemiyoruz. Türev ve işlevleri birbiriyle hiç uyumlu olmayan mızrak ve çuval aralarında merak uyandırıcı bir atışmayı şimdiye kadar canlı tutmuşlardır.

Bir yerde çuvallamak, başka bir yerde mızraklamak var. Çuvalladıysanız mızraklamaya da fırsat bulamayacaksınız demektir. Öte yandan mızraklamayı başardınız mı, ondan sonra ne olursa olsun, çuvallamış sayılmazsınız. Her kim ki eline çuval yakışmaktadır artık onun eline mızrak yakışmaz. Tersisi daha da doğrudur. İyi mızrak kullananların çuvalarla hasır neşir olma ihtimali hemen hemen hiç yoktur. Mızrak ve çuval arasında geçimsizlik sona ermez; ama sanmayın ki bu ikisi geçinemedikleri için birbirleriyle ilişkiyi keserler. Bilakis ne mızrak çuvalsız yapabilir ve ne de çuval mızrak olmaksızın rahat edebilir.

İsmet Özel
11/09/2019

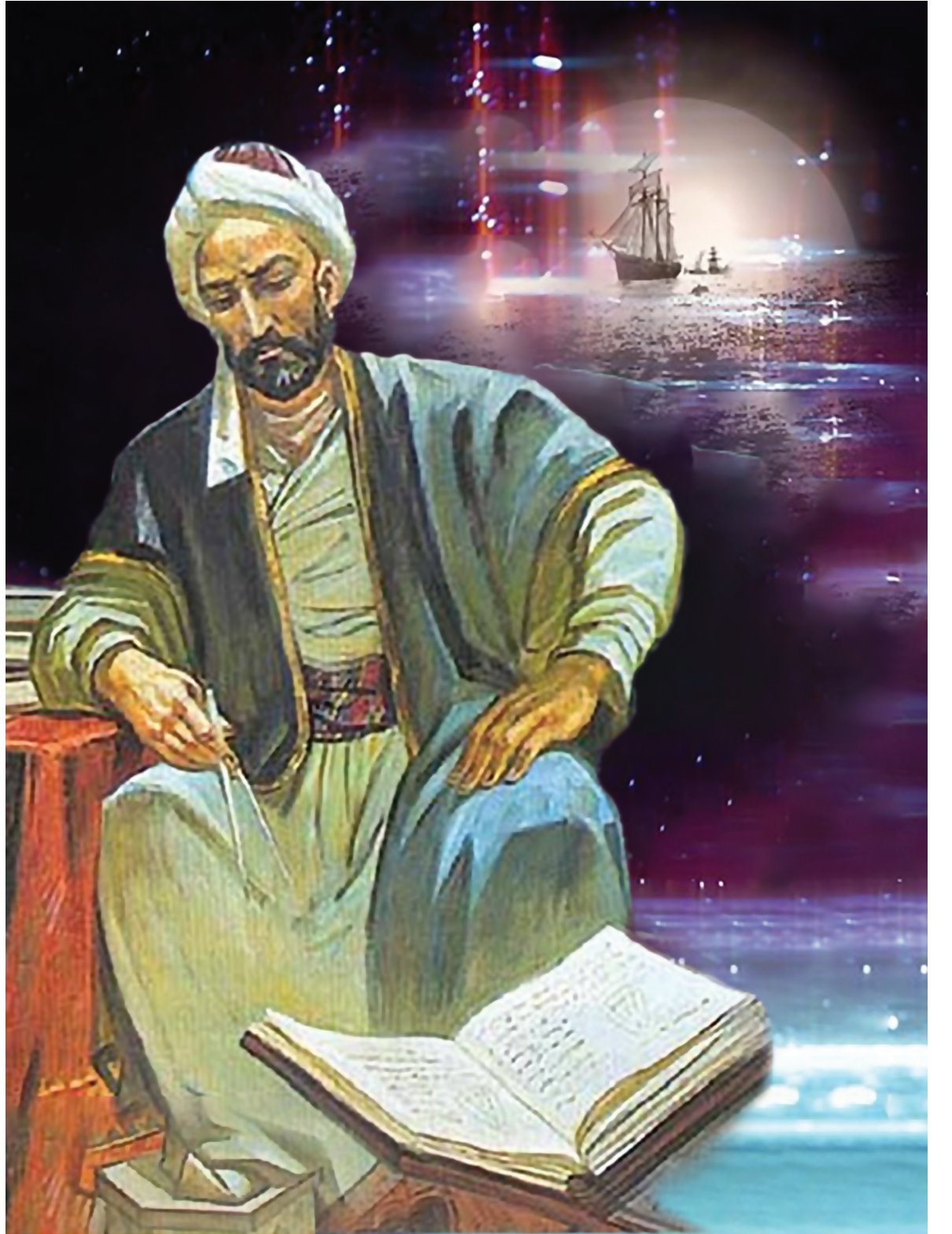
İslam dünyasının en önemli bilim insanlarından biri olarak kabul edilen Nasirüddin Tûsi (1201-1274), astronomi, matematik, felsefe, mantık ve teoloji gibi pek çok alanda etkili olmuştur. Tam adı Muhammed bin Muhammed bin Hasan Tûsi olan Nasirüddin, bugünkü İran sınırları içerisinde yer alan Tus şehrinde doğdu. Hem Batı dünyasında hem de İslam dünyasında büyük saygı gören Tûsi, özellikle astronomi alanındaki çalışmalarıyla tanınır.

Tûsi, İlhanlı hükümdarı Hülâgû Han'ın desteğiyle 13. yüzyılda Meraga'da büyük bir rasathane (gözlemevi) kurdu. Bu rasathane, dönemin en gelişmiş astronomi araştırma merkezlerinden biri olarak kabul edilir. Burada birçok astronomi çalışması yapılmış, yıldız katalogları hazırlanmış ve gezegenlerin hareketleri gözlemlenmiştir. Nasirüddin Tûsi, Batlamyus'un gezegen hareketlerini açıklamada kullandığı epicycle teorisine alternatif olarak "Tûsi çifti" adında bir matematiksel model geliştirdi. Bu model, iki dairesel hareketin birleşimiyle doğrusal bir hareket elde etmeyi mümkün kılıyordu. Kopernik, daha sonra bu modeli kullanarak gezegenlerin hareketlerini açıklayan heliosentrik teorisini geliştirdi. Tûsi'nin bu modeli, Batı dünyasında da bilinmekte ve önemli bir yenilik olarak kabul edilmektedir.

Tûsi, Batlamyus'un ünlü eseri Almagest üzerine geniş çaplı çalışmalar yaptı ve bu eseri yorumlayarak eksiklerini giderdi. Bu eser, hem İslam dünyasında hem de Batı'da astronomik çalışmaların temelini oluşturdu. Tûsi, Batlamyus'un sistemindeki hataları düzeltmiş ve daha doğru bir matematiksel model sunmuştur.

Tûsi, trigonometriyi bağımsız bir disiplin

İlmin Işığında Bir Bilge: Nasirüddin Tûsi

Onun öncülüğünde kurulan Merâğa Rasathânesi'nde yapılan çalışmalarda müsbet ilimler alanında önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Tûsî, o dönemde İslâm coğrafyasındaki seçkin ilim adamlarını rasathâneye davet edip onlara gerekli tüm desteği sağlamıştır.

ESRA M. ÇETİN

olarak ele alan ilk bilim insanlarından biridir. *O dönemde trigonometri, astronomi ve coğrafya ile ilişkili bir matematik dahı olarak görülüyordu, ancak Tûsî bu alanı daha ileri taşıdı. Trigonometriye dair yazdığı eserler, sinüs, kosinüs ve tanjant kavramlarının gelişimine katkı sağlamıştır.*

Tûsî, sadece astronomi ve matematikte değil, aynı zamanda felsefe ve teoloji alanlarında da derinlemesine çalışmalar yapmıştır. İbn Sînâ'nın (Avicenna) felsefi sistemini ele almış, Aristoteles'in mantık ve metafizik üzerine fikirlerini geliştirmiştir. Tûsî'nin felsefi görüşleri, İslam dünyasında büyük yankı bulmuş ve etkileri uzun süre devam etmiştir. Tûsî'nin "Ahlâk-ı Nâsırî" adlı eseri, İslam dünyasında ahlak felsefesi üzerine yazılmış en önemli çalışmalardan biri olarak kabul edilir. Bu eserde, bireyin ahlaki gelişimi, toplumun yapısı ve erdemler üzerine kapsamlı düşünceler yer alır.

Gözlemler ve Yıldız Katalogları

Tûsî'nin Merâğa Rasathânesi'nde yaptığı gözlemler sonucunda hazırlanan yıldız

katalogları, Batı astronomisinde de uzun süre kullanıldı. Bu kataloglar, o dönemdeki gökyüzü gözlemlerinin en ayrıntılı ve en doğru verilerini sunuyordu. Tûsî'nin eserleri ve geliştirdiği teoriler, Batı'da Rönesans döneminde astronomi ve matematik alanında önemli bir etki yarattı. Özellikle Kopernik'in heliosentrik teorisini oluştururken Tûsî'nin matematiksel modellerinden faydalandığı düşünülmektedir. Tûsî'nin eserleri, Latinceye çevrildikten sonra Avrupa'da bilim insanları tarafından incelendi ve 16. yüzyıldaki astronomik devrimde önemli bir rol oynadı.

Nasirüddin Tûsî, hem İslam dünyasında hem de Batı'da bilime yaptığı katkılarla anılan büyük bir alimdir. Gözlemevleri kurarak astronomi alanında yaptığı gözlemler, matematiksel teoriler geliştirmesi ve felsefe alanındaki derin çalışmaları, onu dönemin en önemli bilim insanlarından biri haline getirmiştir. Tûsî'nin bilimsel mirası, bugünkü astronomi ve matematik çalışmalarına ilham vermeye devam etmektedir.

Demirden sağnaklar altında uyur sevdiğim
göğsünde hazin ayak izleri eski Şubatların

*Sarp bir güvercin
düşüyor yüreğimden
Buna dayanmalıyım,
“Ölünce bir partizan
gibi ölmeliyim”
diyor çağımızın
büyük şairi İsmet
Özel. Yaşamı, hayatı
sanki bir başkaldırı
üzerinde kurulmuş ve
o düzenin içerisinde
bir haykırış olarak
karşınıza çıkıyor.*

DİLAN ÇETİNKAYA

Şiirde direnişin sesi:

*Evet, ilmektir boynumdaki
ama ben kimsenin kölesi değilim.
Tarantula yazdılar diye göğsümdeki
yaftaya, “Tarantulaymış benim adım,”
diyecek değilim.*

Bir haykırıştır onun yaşamı. Şiirlerinin her bir cümlesi ayrı anlamlarla yüklüdür. O, 1960’ların buhranlı döneminde şair olarak ortaya çıkmış ve 1969’un sonlarına doğru “Evet İsyân” şiiriyle tüm düzene haykırmıştır. “Çünkü kavganın göbeğidir benim yerim.” Evet, o kavganın göbeğinde doğdu, sert şiirler yazdı, gür bağırdı...

Şair İsmet Özel, 19 Eylül 1944’te Kayseri’de dünyaya gözlerini açtı. İlk ve orta öğrenimini Kastamonu, Çankırı ve Ankara’da tamamladı. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi’ne girdi. Özel, tam da bu yıllarda Komünist ideolojiyle tanıştı ve 1963 yılında Türkiye İşçi Partisi’ne kaydoldu. Devrimci ve şair yönünün ortaya çıktığı bu dönemde, Siyasal Bilimler Fakültesi’nden ayrıldı. Bir süre sonra Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı bölümüne geçerek okul hayatına tekrar döndü. Çağımızın önemli şiirlerinden biri olan “Evet İsyân” şiiriyle büyük bir çıkış yapmasının yanı sıra, dönemin gençliği üzerinde önemli bir etki yarattı.

İsmet Özel’i farklı kılan unsurlardan biri de ideolojik düşüncelerinin belli bir zaman içerisinde değişime uğramasıdır. Gençlik dönemlerinde solcu bir ideolojiye

hakimken, zamanla İslamcı düşünceyi benimsedi. İçsel sancuların sonucunda hakikatin peşinden gitti. Hatta “Amentü” adlı şiiri, bu kırılmanın ve yeniden doğuşun bir nişanesi gibiydi; inançla yoğrulmuş bir hakikati temsil ediyordu. Özel, artık yalnızca bir şair değil, aynı zamanda bir dervişti; yani zamanın dervişisi... *Yazdığı nesirlerde de şairliğinin izleri görülüyordu; dili sert, keskin ve sarsıcıydı. “Taşları Yemek Yasak,” “Zor Zamanda Konuşmak” ve “Waldo, Sen Neden Burada Değilsin?” gibi eserleri, düşünce dünyasında derin izler bıraktı.* Birçok eseri aynı zamanda Batı’nın modernleşme sürecini ve Müslüman toplumların kimlik arayışını sorguladı. Özel, İslam, Batı, modernite ve gelenek üzerine yoğun düşünceleriyle edebi ve felsefi tartışmalarda önemli bir figür olarak öne çıkar. O, yazdığı her bir satırında toplumsal meselelere ve Türk toplumunun sorunlarına değinmiştir.

Özgün bir dile sahip olan Özel’in kaleminde lirizmi sıkça görürüz. Şiirlerindeki sade ve yoğun anlam taşıyan dili, imge ve metaforlarla zenginleştirilmiş derin bir anlatım sunar. “Evet, İsyân” (1969), “Cinayetler Kitabı” (1975), “Celladına Gülümserken” (1984) gibi eserleri, Türk edebiyatının önemli eserleri arasında yer alır. Şair kimliğiyle öne çıkan İsmet Özel, aynı zamanda felsefi ve politik yazılarıyla da dikkat çeker. Nesir diliyle düşüncelerini aktardığı eserlerinde Batı medeniyetine

*içimize güneşler bırakan nal sesleri.
Keserle yontulmuş bir ağız var sabahın
varınca bayrakları, marşları duyuyorum*

*onu yaralar kıpırdatıyor
ve o sertelmektedir yaralardan*

*kasıklarına boşalmaktadır nal sesleri
sağları bakleli bir çocuğu öperek uyandıran*

İsmet Özel

eleştiriler yaparken, aynı zamanda İslam medeniyetinin diriltilmesi gibi birçok noktaya değinmektedir. Özel, sadece edebi kimliğiyle değil, düşünce dünyasındaki etkisiyle de Türk edebiyatı'nın önemli figürlerinden biri olarak kabul edilir. Modern Türk Edebiyatı'nın önemli isimlerinden biri olan Özel, kendisiyle savaştan bir isimdir. Dünya hayatını sırtına bir yük alan büyük bir şair olmasının yanı sıra, gürlü sesiyle söylediği şiirleri adeta bir çığlık olarak karşımıza çıkar. *Bu anlamda, "Andrei Tarkovsky, Bir Delinin Haykırışı" adlı filmdeki, bütün düzene seslenen deli rolünde oynayan karaktere benzer.* İsmet Özel, şiir satırlarının ötesinde çağımızın dervişi gibidir. Her bir şiiri birer haykırış olarak yankılanır, sustuğunda ise derin bir sessizlik bırakır. Gençlik yıllarında devrimci düşünceyle yol alan Özel, zamanla en büyük devrimi yaparak manevi bir düşünce hayatını seçip İslami düşünceye yönelmiştir. Belki de bu devrim onun için devrimlerin en büyüğüydü. Sürekli bir arayış içinde olan Özel, *insanın varoluşsal arayışlarını ve insan ruhunun karmaşıklığı gibi temaları işler.* Yazdığı eserlerinde özellikle toplumsal

yabancılaşma, yabancılaşmanın getirdiği modern insanın yalnızlığı ve insanın kimlik arayışı gibi konuları sıkça ele alır. Onun hayatında yalnızlık ve terk edilmişlik çokça göze çarpar; ancak bu yalnızlık, şiirlerinin temel dinamiklerinden biri haline gelmiştir. *Özel, kendi yaşam deneyimlerini, kayıplarını ve aşklarını eserlerine yansıtarak okuyucularına derin bir duygu dünyası sunar.* Şiirlerindeki arayış, bazen Allah'a yolculuk olarak bazen de insanın kendi içsel dünyasına bir başkaldırı olarak çıkar.

*başım çilginca sarsılan dallarla uğraşıyor
durup dineliyorum bütün taframla*

*bütün taframla, bütün yumruklarım, bütün
hantal yüreklerin olduğu orda.*

*Keskin kolları var aşkın
döl ve inat barındıran.*

*Hırpanî bir oksayışla akşam
yanaşınca çocuklara*

İsmet Özel "Evet İsyan" derken toplumsal çalkantıyı değil, içinde o sönmeyen ateşi yansıtmaktadır. Modern dünyanın getirdiği insanı boğan düzene karşı çıkarken, diğer yandan Türk geleneklerine sarılıp kendine bir Hira oluşturmuştur. Özel'in her kelimesi, her cümlesi sanki yeni bir umutla yeşermiş bir başkaldırı

çürümelidir."

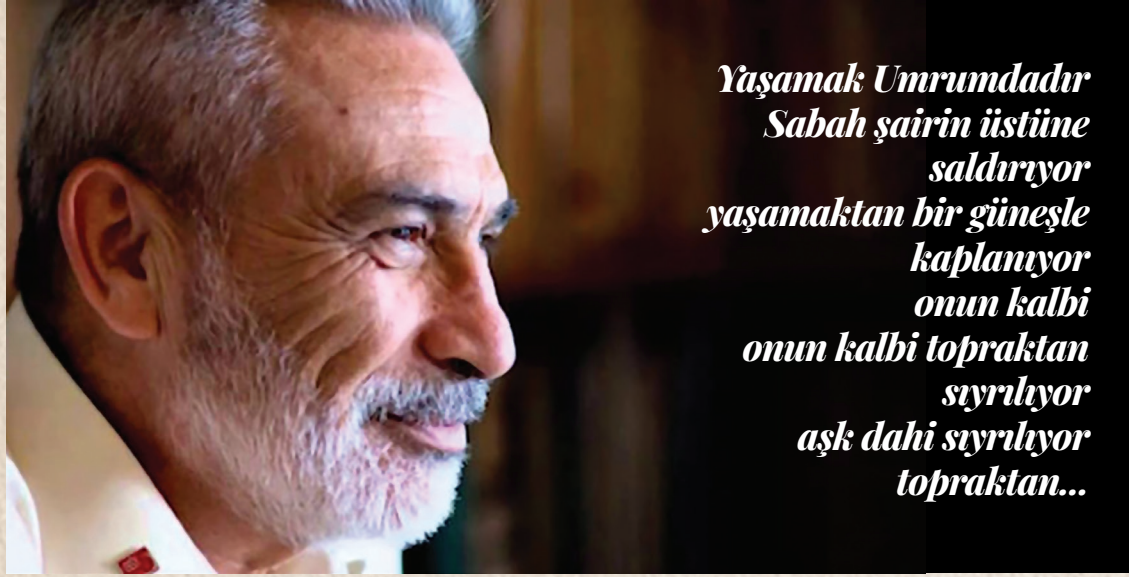
İsmet Özel bu satırları yazarken aslında hayatın zorlayıcı yanlarıyla yüzleşen ve bu mücadeleyi sürdüren bir insan profili çizmektedir. Şiirlerinde yaşamışlığı çokça hissederiz; hatta kendisi de bir röportajında, "Benim şiirim ayrı bir vasfıdır. Yani çok uçuk gibi görünen

değişimin ve dönüşümün şairiydi; hakikat onun için tekti. *"Tam düşecekken tutduğum tuğlayı kendime Rabb bellemeyeceğim."* diyerek insanın bir şeye sarılıp onu hayatının mutlak anlamı ve tek dayanağı olarak görmesi yerine, asıl hakikati ve kalıcı olanı araması gerektiğini bu şiir ile ifade eder.

Yaşadığı süre boyunca dünyada olup bitenlere kulak tıkamayan, sorumluluk sahibi ve ülkesine duyarlı, bilinçli bir yazardır. Öte yandan, sürekli olarak kolay olanı değil, zor olana taliptir. Kalem sadece yazı veya şiir yazmaz; aynı zamanda bir direniş öyküsü ortaya koyar. Kelimelerini; özgürlük, savaş, insanlık, mücadele ve yaşamın anlamı üzerine keskin bir eleştiriyle sarmalar. Hayatı boyunca insanlara yalnızca bir bakış açısı sunmakla kalmamış, her bir satırında onlara hayatta kalmanın ne demek olduğunu anlatmaya çalışmıştır.

İşte bu yönüyle İsmet Özel, yalnızca Türk şiirinin değil, aynı zamanda düşünce dünyasının da en önemli temsilcilerinden biri olarak ön plana çıkmaktadır.

Onun eserleri, hem estetik bir derinlik sunmakta hem de toplumsal eleştiri barındırmaktadır. Kendi içsel yolculuğunda okurlarına eşlik ederken, aynı zamanda Türk edebiyatına ve düşünce hayatına damga vurmayı başarmıştır. Bugün hâlâ onun etkileri, modern Türk şiirinde ve düşünce dünyasında hissedilmektedir. Hayatında iz bırakan olayları ve düşünceleri, hâlâ akıllarda canlanmakta; onun cesur duruşu ve kararlı kalemi, gelecek nesillere ilham vermeye devam etmektedir.

*Yaşamak Umrumdadır
Sabah şairin üstüne
saldırıyor
yaşamaktan bir güneşle
kaplanıyor
onun kalbi
onun kalbi topraktan
sıyrılıyor
aşk dahi sıyrılıyor
topraktan...*

örneği taşır. Şiirlerindeki o derin anlam birçok okuyucunun göğsünde bir ağrı olarak hissedilir ve aynı zamanda okuyucuyu derin bir düşünceye davet eder. Onun şiirleri öylesine yazılmış değildir; bir çilenin yazılışını ifade eder. Onun hayatında gereksiz romantizme ve pasifliğe yer yoktur; bir amaç ve gaye üzerine yaşam biçimi belirler. Kendisi de "Mazot" şiirinde şu satırlara yer verir: *"Sen o baygın sevgilerin adamı değilsin. Sana yaşamak düşer çarkların gövdesinde. Bin demir kapıyla hesaplaşmaktan omzun*

ifadenin bile, mesela "Çocuk e harfine yaslanmış uyuyordu, bunun mutlaka bende bir yaşanmışlık olarak karşılığı vardır." der. İsmet Özel, Türk şiirinin hem ruhani hem de en gürlü sesiyle isyan eden şairi olarak öne çıkar. Her bir kelimesi birer meydan okumadır. Sürekli gelgitli bir şair olan Özel, hayatındaki dalgalardan ibaret değildi; çıktığı her televizyon kanalında sert cümlelerin yanında dik duran bir insan modeliydi. Çoğu zaman eleştirdi ve de eleştirildi, hakikati haykırmaktan bir an olsun geri durmadı. O aynı zamanda

*ben karakavruk yüzümün arkasında
kırbaçlayarak büyüttüğüm ağrıyı bırakıyorum
bana ne çerçilerden, çerilerden, kullardan*

ASTRO SAHNE SANATLARI

Kafes, günümüz toplum şartlarında zihnimizin içerisinde kendi kafesimizi yarattığımız duyguların dışı vurumunu, müzikal ve fiziksel bir performans eşliğinde izleyicisi ile paylaşıyor. Sahnenin sınırlarının zorlayan Kafes oyunu Kaan Songün ile Astro Sahne Sanatları'nda seyirciyle buluştu.

“İnsanlar,
yalanlara
gerçeklerden
daha kolay
inanırlar.”

İREM NİSA BİLGİÇ

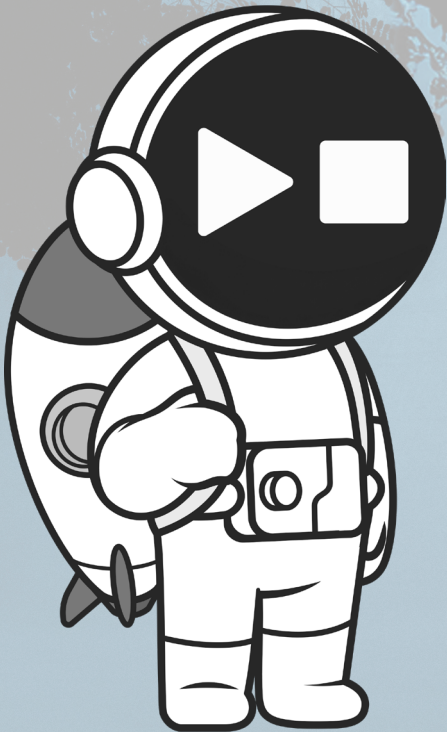
Polisiye Edebiyatın Agatha Christie

Agatha Mary Clarissa Miller, 15 Eylül 1890'da İngiltere'nin Torquay şehrinde doğdu. Babası Frederick Alvah Miller, Amerikalı bir milyonerdi ve annesi Clara Miller ise İngiliz bir kadındı. Agatha, çocukluğundan itibaren kitaplara olan ilgisiyle dikkat çekti ve bu ilgi, ilerleyen yıllarda onun edebiyat dünyasına adım atmasını sağladı. Gençlik yıllarında, Agatha Paris'te bir kız okulunda eğitim aldı ve ardından dünya çapında ünlü bir opera şarkıcısı olma hayaliyle vokal eğitimi almaya başladı. Ancak, I. Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle birlikte hayatında büyük değişiklikler yaşandı. Savaş sırasında Agatha, gönüllü olarak Kızıl Haç'a katıldı ve hastanelerde çalışarak yaralı askerlere yardım etti. Bu deneyim, onun ilerleyen yıllarda yazacağı cinayetler ve gizemlerle dolu hikâyelerde insan doğasının karmaşıklığını daha iyi anlamasına yardımcı oldu. Savaş sonrası dönemde, Agatha Christie'nin ilk romanı olan "The Mysterious Affair at Styles" yayımlandı. Bu roman, ünlü Belçikalı dedektif Hercule Poirot'u tanıttı ve büyük bir başarı elde etti. Agatha, Poirot karakterini daha sonra birçok romanında ve kısa hikâyesinde kullanarak onu polisiye edebiyatın unutulmaz karakterlerinden biri haline getirdi. 1930'larda, Christie ikinci ünlü karakteri olan Miss Marple, bir kadın dedektifin zekası ve gözlem yeteneğiyle çözülen gizemlerdeki ustalığıyla

okuyucuların sevgisini kazandı. Christie'nin eserleri, akıcı dili, sürükleyici hikâyeleri ve şaşırtıcı sonlarıyla edebiyat dünyasında büyük bir etki yarattı.

Agatha Christie, yaşamı boyunca yüzlerce kısa hikâye, roman ve oyun kaleme aldı. Eserleri, sinemaya ve televizyona da uyarlanarak dünya genelinde milyonlarca okuyucuya ulaştı. Christie, 1971 yılında Birleşik Krallık Kraliçesi II. Elizabeth tarafından "Dame" unvanı ile ödüllendirildi ve edebi kariyeri boyunca birçok ödül kazandı.

Agatha Christie 1926'da kocası ondan boşanmak isteyince 11 gün boyunca kaybolur. Arabası dik bir yamaçta terk edilmiş bir halde bulunur. Araba ağaçlara çarpmış, bavulları yerlere saçılmış vaziyette olarak raporlanır. Ancak kendisinden bir iz yoktur. İntihar olasılığı da düşünülerek yaklaşık 15.000 kişinin katıldığı arama çalışmaları başlatılır. Dostu Arthur Conan Doyle bulsun diye medyumlara kadar gitmiştir. Ancak yapılan tüm aramalara rağmen bulunamaz. 2 hafta sonra bir otelde sağlıklı ve güvenli bir şekilde bulunur. Otele giriş kaydını kocasının sevgilisi Theresa Neele adıyla yapmıştır. Lakin kendisi son 2 haftayı hatırlamıyordur. Christie hiçbir açıklama yapmaz. Bu olayın kaza süsü verilmiş bir senaryo olduğu düşünülür. Yazar A. N. Wilson göre ise Agatha Christie psikojenik amnezi yaşadığını söyler. Bir çeşit geçici trans halinde bir hafıza kaybına uğramıştır.

Kraliçesi:

12 Ocak 1976'da, Agatha Christie dünyanın en çok satan yazarlarından biri olarak hayata veda etti. Ancak, eserleri ve karakterleri, bugün hâlâ milyonlarca okuyucuyu etkilemeye devam ediyor. Onun eşsiz gizem dolu dünyası, edebiyatın ölümsüz eserleri arasında yerini sağlamlaştırmıştır. Agatha Christie'nin eserlerine biraz daha yakından bakalım.

Styles'daki Esrarengiz Vaka: Agatha Christie'nin ilk romanı olan bu eser, ünlü Belçikalı dedektif Hercule Poirot'un tanıtımını yapar. İngiltere'deki bir malikanede geçen hikâyeye, karmaşık bir cinayet vakasını ve Poirot'un olayı çözme çabalarını konu alır.

Doğu Ekspresinde Cinayet: Belki de Christie'nin en ünlü eserlerinden biri olan bu roman, ünlü dedektif Hercule Poirot'un Doğu Ekspresi'nde işlenen bir cinayeti çözmek için harekete geçmesini anlatır. Kitap, sürpriz sonuyla ve karakterlerin derinlikli portreleriyle okuyucuları etkiler.

On Küçük Zenci: Agatha Christie'nin en çok satan kitaplarından biri olan bu roman, bir adada toplanan on farklı kişinin gizemli bir şekilde öldürülmesini konu alır. Herkesin bir şüpheli olduğu bu hikâyeye, sürpriz sonu ve gerilim dolu atmosferiyle ünlüdür.

Miss Marple Serisi: Agatha Christie'nin diğer önemli karakteri olan Miss Marple, birçok romanda ve kısa hikâyede yer alır. Bu seride, İngiltere'deki küçük köylerde geçen hikâyelerde, yaşlı ve kibar Miss Marple'in suçları çözme yeteneği ön plana çıkar.

Nil'de Ölüm: Bu roman,

Agatha Christie'nin 66 dedektif romanı, 153 kısa hikaye yazdığı bilinmektedir. Agatha Christie, Mary Westmacott takma adıyla altı romantik romana da imza atmıştır.

zengin bir grup insanın Nil Nehri üzerinde lüks bir yolculuğa çıktığı sırada işlenen bir cinayeti konu alır. Hercule Poirot, gemideki yolcular arasından katili bulmaya çalışırken, okuyucuları da karmaşık ilişkilerin ve sırların içine çeker.

Roger Ackroyd'un Cinayeti: Edebi dünyada önemli bir yere sahip olan bu roman, Christie'nin en tartışmalı ve ünlü eserlerinden biridir. Olayın anlatıcısı olan Dr. Sheppard, cinayeti çözmeye çalışırken okuyuculara kendi bakış açısından olayı sunar. Roman, sürpriz sonuyla edebiyat tarihine geçmiştir.

Agatha Christie'nin bu eserleri, onun ustalıkla örülmüş kurgularını, karakterlerin derinlikli portrelerini ve sürpriz sonlarını sergiler. Polisiye edebiyatın ustalarından biri olarak, Christie, okuyucularını her zaman şaşırtmayı ve büyülemeyi başarmıştır.

Agatha Christie'nin dünyaca ünlü eserleri yazarken, banyoda elma yeme gibi ilginç bir alışkanlığı vardı. Ayrıca Agatha Christie, disgrafi denilen rahatsızlığından dolayı hikâyelerini dikte ettirerek yazdırırdı. Christie'nin eserleri, gizemin kuytularında gezinirken okuyucuları büyüleyen, sırlarla dolu bir labirent gibidir. Her sayfasında yeni bir sürpriz, yeni bir keşif ve yeni bir heyecan barındıran bu eserler, edebiyatın zengin dokusuna eşsiz bir renk katmaktadır. Christie'nin kaleminden çıkan her satır, okuyucularını derin düşüncelere sürüklerken, gerçekliğin perdesini aralayarak insan doğasının karanlık köşelerine ışık tutar. Onun eserleri, sadece birer polisiye roman değil, aynı zamanda insanlık hikâyelerinin, tutkuların ve karmaşık ilişkilerin de öyküsüdür. Agatha Christie'nin gizem dolu dünyası, her daim edebiyatın en parlak yıldızları arasında parlamaya devam edecektir.

TARİHTE BUGÜN

01

1 KASIM 1928
TÜRK HARFLERİNİN KABUL VE
TATBİKİ HAKKINDA 1353 SAYILI
KANUN YÜRÜRLÜĞE GİRDİ.

4 KASIM 1984
ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN
ÖLDÜ.

6 KASIM 1880
20. YÜZYILIN BÜYÜK
ROMANCILARINDAN ROBERT
MUSİL (NİTELİKSİZ ADAM)
DOĞDU. THOMAS MANN, ONA
"ÖLÜMSÜZLÜĞÜNDEN SİZİNKİ
KADAR EMİN OLDUĞUM BİR
BAŞKA ALMAN YAZARI YOK"
DİYE YAZMIŞTI.

02

05

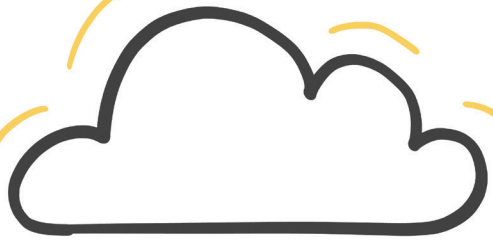
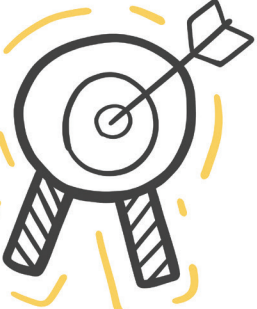
9 EKİM 2011
TÜRKİYE'NİN İLK KADIN
MATEMATİK PROFESÖRÜ
DR. SELMA SOYSAL VEFAT

11 EKİM 1948
BM EĞİTİM, BİLİM VE KÜLTÜR
ÖRGÜTÜ ULUSAL KOMİSYONU
(UNESCO) KURULDU.

İN
DROF.
ETTİ.

LTÜR
ONU

18 KASIM 1865
MARK TWAIN'İN İLK KURMACASI
("CALAVERAS COUNTY'NİN ÜNLÜ
SIÇRAYAN KURBAÇASI") SATURDAY
PRESS'İN SON SAYISINDA ÇIKTI.

06

23 KASIM 1906
SAİT FAİK ABASIYANIK
DOĞDU.

04

13 KASIM 1312
MEVLANA'NIN OĞLU SULTAN
VELED ÖLDÜ. SADECE BİR
TEK TÜRKÇE ŞİİRİ OLAN
BABASININ TERSİNE, BÜTÜN
ŞİİRLERİNİ TÜRKÇE YAZMIŞTI.

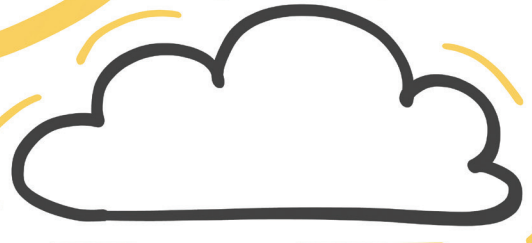
14 KASIM 1950
ORHAN VELİ ÖLDÜ.

27 KASIM 1819
MÜTERCİM ASIM ÖLDÜ. BİLGİN,
TARİHCİ, ŞAİR, AMA HEP SİNDEN
ÖNCE DİLCİYDİ.

30 KASIM 1900
OSCAR WILDE, UZUN SÜREDİR
YAKINLIK DUYDUĞU KATOLİKLİĞE
GİRDİKTEN BİR GÜN SONRA,
PARİS'TE ÖLDÜ.

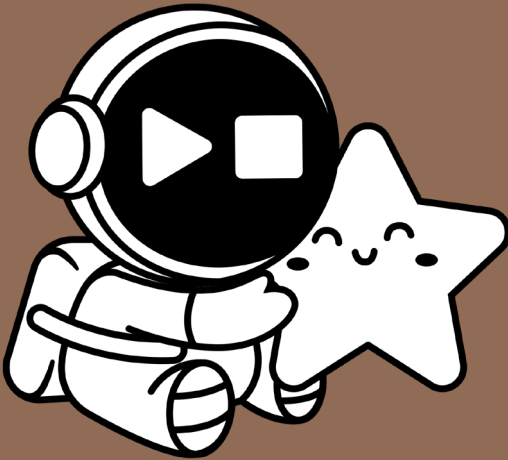
03

Ziya Osman Saba, İstanbul'un kederle dolu sokaklarında büyüyen bir ruhun yansımasıdır.

Annesinin yokluğuyla sarsılan küçük bir çocuğun, zamanla edebiyatın derin denizlerinde yol almasını izlemek, bir hüznün hikayesini kaleme almak gibidir. Şiirleri, kaybolan bir çocukluğun anılarını, yaşanan aşkların karmaşasını ve yaşamın acı tatlarını barındırır.

T. DUYGU SAĞAR

Hüzünlü Bir Kalbin Şairi: Ziya Osman Saba

Ziya Osman Saba, 30 Mart 1910'da İstanbul'un kalbinde dünyaya gözlerini açtı. Babası Paris Askerî Ataşesi Binbaşı Osman Bey'di. Ziya Osman'ın hayatı, sekiz yaşında annesini kaybetmesiyle derin bir kederle sarsıldı. Bu büyük acı, onun ruhunda derin izler bıraktı ve bu hüznün, eserlerine hep yansdı. Annesinin yokluğu, onun şiirlerine bir melankoli ve içsel bir arayış katmıştır.

Dokuz yaşında Galatasaray Lisesi'ne yatılı olarak başlayan Ziya Osman, 1931 yılında buradan mezun oldu. *Henüz lise öğrencisiyken, 1927'de Servet-i Fünûn Dergisi'nde 'Ziya' imzasıyla yayımlanan ilk şiiri, edebiyat dünyasına attığı adımın bir sembolüydü. Lisede bir yıl sınıfta kalması, onu alt sınıftaki Cahit Sıtkı Tarancı ile tanışma fırsatı sundu ve bu dostluk, edebiyat dünyasında nadir rastlanan bir bağın temelini attı.* Cahit Sıtkı'nın kendisine yazdığı mektupları derlemesiyle 1957'de yayımlanan "Ziya'ya Mektuplar" adlı ünlü kitap doğdu.

1928'de altı arkadaşıyla birlikte (Yaşar Nabi, Sabri Esat, Cevdet Kudret, Vasfi Mahir, Muammer Lütfi, Kenan Hulusi) Yedi Meşale isimli ortak bir kitap yayımladı. Kitabın başarısı, Yusuf Ziya'nın desteğiyle çıkarılan ve sekiz ay süren aynı isimdeki derginin kurucu yazarları arasında yer almasını sağladı. Ömrü boyunca topluluğun şiir anlayışına sadık kalan tek Yedi Meşaleci oldu. Derginin kapanmasının ardından şiirlerini Milliyet ve İçtihat'ta yayımlamaya başladı. Daha sonra Varlık Dergisi'nin kurulmasıyla,

yazılarını burada yayımlattı.

Lise yıllarında, sinir hastası olan kuzenine aşık oldu ve ailesinin itirazlarına rağmen onunla evlendi. Ancak bu evlilik, 12 yıl boyunca onu mutsuz ve karamsar bir ruh haline sürükledi. 1936'da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu ve aynı yıl askerliğini yaptı. Hukuk eğitimi sırasında Cumhuriyet Gazetesi'nin muhasebe servisinde çalıştı. 1938'de Emlak ve Eytam Bankası'nda çalışmaya başladı. *İlk eşinden ayrıldığı 1943 yılında, Yedi Meşale'den sonraki ilk kitabı olan "Sebil ve Güvercinler" yayımlandı.* Bu kitapta 66 şiiri yer alıyordu. Ertesi yıl, bankada tanıştığı Rezzan Hanım ile evlenerek karamsarlığından kurtulmaya başladı. Bu evlilikten Orhan ve Osman isimli iki oğlu oldu.

Bankanın onu Ankara'ya tayin etmesiyle bir süre bu şehirde yaşadı, ancak İstanbul özlemi nedeniyle 1945'te bankadaki görevinden ayrıldı. İstanbul'da Millî Eğitim Bakanlığı Basımevi'nde tashih şefi (düzeltmen) olarak çalıştı. 1947'de ikinci kitabı "Geçen Zaman" yayımlandı. 1950'de geçirdiği bir kalp krizi, bu işini de bırakmasına neden oldu. *Yaşamının geri kalanını, arkadaşı Yaşar Nabi'nin sahibi olduğu Varlık Yayınları'nın kitaplarını evinde basıma hazırlayarak geçirdi.* İlk hikâye kitabı "Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi" 1952'de yayımlandı. 29 Ocak 1957'de İstanbul'daki evinde geçirdiği bir kalp krizi sonucu hayata veda etti. Eyüp Sultan'daki aile mezarına defnedildi, ancak mezarı bugün kayıptır.

Ziya Osman Saba'nın şiirlerinde çocukluk

ve gençlik anlarına duyduğu bağlılık, yaşamın küçük mutluluklarından aldığı sevinç, acıma duygusu, iyilik düşüncesi, İstanbul sevgisi, Allah'a şükran ve ölüm gerçeğini kabulleniş gibi temalar öne çıkar. *Şiirlerinde gözlemci ve dışavurumcu bir tarz benimseyen Saba, genellikle hece ölçüsünü kullanmış, ancak zaman zaman serbest ölçüyü de tercih etmiştir.*

Bu duygusal hayat hikayesi, Ziya Osman Saba'nın derin ruhunu ve edebiyat dünyasındaki yerini gözler önüne sermektedir. O, hüznüyle yoğrulmuş bir

kalpten çıkan dizelerle, Türk şiirinin unutulmaz isimlerinden biri olarak yaşamaya devam etmektedir. Annesizliğin, mutsuz evliliklerin ve hayatın türlü zorluklarının arasında yazdığı şiirler, onun yüreğinin derinliklerinden kopup gelen bir feryat gibi yankılanır. *Ziya Osman Saba, İstanbul'un sokaklarında dolaşırken, her köşede bir anıyı, bir hüznü bulmuş ve bunları şiirlerine naksetmiştir.* Onun dizeleri, bizlere yaşamın acı ve tatlı yanlarını, insan olmanın derin anlamını fısıldamaya devam ediyor.

*Artık günlerimiz böyle
bahtiyar geçecek...Her akşam
soframızda, mübarek göz
nuru karşılığı kazandığım şu
ekmek.*

Ziya Osman Saba

*Rabbim, nihayet sana
itaat edeceğiz...
Artık ne kin, ne haset,
ne de yaşamak hırsı,
Belki bir sabah vakti,
belki gece yarısı,
Artık nefes almayı bırakıp
gideceğiz...*

*Ben artık korkmuyorum,
herşeyde bir hikmet var,
Gecenin sonu seher,
kışın sonunda bahar,
Belki de bir bahçeyi
müjdeliyor şu duvar...*

*Birer ağaç altında sevgilimiz,
annemiz,
Gece değmemiş sema,
dalga bilmeyen deniz,
En güzel, en bahtiyar,
en aydınlık, en temiz,
Ümitler içindeyim,
çok şükür öleceğiz...*

1941 - Ziya Osman Saba

Helvacı çocuk

Cömertti Şeyh Efendi. Zenginken değil, hatta borç içindeyken kazanmıştı bu sıfatını. Yok mu güzel borç verecek Allah'a?

Büyüklerden, varlık sahiplerinden borç alarak fakirlere dağıtırdı. Öyle ki, yaptırdığı bu tekke bile borç parayla yapılmıştı. Ahali, nasıl ödenir bunca borç diye dertlenirken, Şeyh'in içi rahattı. Dalıp uykuya, başını koyuyordu yastığına. İşin aslı ise şöyle:

Halil İbrahim hazretlerinin çölden sırtlandığı kum nasıl bir çuval una dönüştüyse, o da borcunu öder dururmuş gelen armağanlarla. Şeyh Efendi hasbî bir adamdı; ne derse eyvallah. Çünkü biliriz ki, aşikar tekkesi de, malı da, camı da Allah'ın yolunda...

İnsan her zaman peşin olana meyyaldir derler. Verdikçe eksildiğini düşünür zahire bakan. Oysa hadis-i şerifte şöyle buyuruluyor: "*Her Allah'ın günü iki melek iner. Bunlardan biri: - Allah'ım! Malımı verene yenisini ver! diye dua eder. Diğeri de:*

- Allahum! Cimrilik edenin malını yok et! diye beddua eder." (Buhârî)

Kimi malından, kimi de canından. Hz. İsmail misali tereddüt etmeden uzattı bıçağın altına boğazını. Allah, nasıl kestirmediyse boğazı, kulunu da mahcup etmez alacaklıların karşısında. Yıllarca gayret etti Şeyh Efendi. Asıl vazifesiymiş gibi zenginden alıp fakire verdi daima. Tohum, orman demektir bilene. Efendi de iyilik tohumları ekti, ecel gelene kadar. Günün birinde uzun uzun aynaya baktı Efendi. "Nihayet," dedi, "yaklaştı göç vakti." Anladı ki, ömür sermayesini tüketmişti. Ağırlıklardan kurtulup vermek istiyordu son nefesini. Parmak uçlarında yaşayanlara böylece ölmek yaraşır; kurumuş bir yaprağın düşmesi gibi.

Dışarıdan kesik kesik gürültüler doluyordu odaya. Alacaklılar toplandı hastanın başına. Şeyh Efendi'nin rengi soldukça, umutları kesildi alacaklıların. Suratlar asıldı, övgüler

azaldı. Gönüllerindeki para derdi ise arttıkça arttı. *Şu kötü zanlara kapılanlara bak. "Benim borcumu ödemek için Allah'ın 400 dinar altın yok mudur?" diye geçirdi kalbinden Şeyh Efendi.* Sonra bir çocuk sesi duyuldu dışarıdan: "Helvaa! Helvaa! Helvacı! Helvalarım var tezgahımda!" Şeyh, kendisine hizmet eden müridine işaret etti: "Dışarı çık da aliver şu helvaların hepsini." Tevekkül edenlere has bir tebessüm belirdi dudaklarında. Tatlı yerken acı acı bakmazlardı belki ona. "*Ey çocuk!*" dedi mürid. "*Malımın hepsine talibim.*" *Erkenden eve gideceğine sevindi çocuk ve şükretti.* "Bugün de ne güzelmiş talihim!" dedi.

Mürid, helvaları alacaklıların önüne bıraktı. Şeyhinden emin, geri çekildi yavaş yavaş teslimiyetle. "Bu helvalar sizlere ikramımızdır. Helal olsun, yiyin afiyetle." Boşalınca kabını, geri aldı çocuk. Yarım dinar para istedi. Şeyh umutsuzca başını iki yana salladı. "Evlad, nereden bulup da vereceğim sana paramı? Ben borçluyum; bu şekilde ahiret yolcusuyum." Çocuk önce şaşırıp. Sonra, kızıp yere attı elindeki kabı. *Aldatılmak ağır gelmişti küçücük kalbine. Hıçkırıkla ağlamaya başladı.* "Keşke iki ayağım kırılırdı! Keşke külhan çevresinde dolaşsaydım da tekkenin kapısından geçmeseydim. Nerede kaldı bu tekke kapısındaki yücelik? Olmaz olsun böyle dervişlik!"

Çocuğun feryadı, bütün ahaliyi başlarına topladı. Alacaklılar da daha fazla sabredemedi bu rezalete. Döktüler içindekileri. "Bizim de malımızı yedin, şimdi de ahirete götürüyorsun yaptığın kötülükleri. Böyle şey olur mu? Sen nasıl dervişsin? Neden bu çocuğa zulmettin?" Hiç kimseye cevap vermeden gözlerini kapattı Şeyh Efendi. Kendi alemine çekildi. "Bana bak!" dedi çocuk. "Ey taş yürekli! Sen böyle umarsızca dururken, ustam senin yüzünden

öldürecek beni.” Efendi daha da yatağın içine gömüldü; yorganın altına çektii ay gibi nurlu yüzünü.

Ne kınayıcılara aldırış etti, ne de ekşi suratlılara. Bambaşka bir tatlılık bulmuştu gönül köklerinde. Ezelle de hoştu, başı ecele de. *Ruh, bir adamın gözünden öperse, o kişi gam yer mi felekten? Kalbi mutmain olan, dem vuru mu şüpheden? Hz. Peygamber geceleyin ayi ikiye böldü. Apaçık şahit oldu da görmedi Ebu Lehep. Çünkü bu başka bir körlüktü.*

İkinci namazına kadar ağladı helvacı çocuk. Onu böyle ağlatmaya değmezdi aslında. Koca koca adamlar toparlanıp veremediler yarım dinarı aralarında. Basiretleri bağlandı diye düşündü mürid. Ezan okunmaya başlarken, sır dolu bir tabak bırakıldı tekkenin kapısına. Mürid, elinde tabak içeriye girdi. Bıraktı tabağını şeyhinin önüne; huzurunda saygıyla eğildi. Hem mal hem de hâl sahibi biri, şeyhin sıkıntıda olduğunu duymuş, tabağı armağan olarak göndermişti. Üzerindeki örtü kaldırılınca, halk şeyhin kerametine şahit oldu.

“Ey şeyhlerin şeyhi, nasıl bir haldir bu böyle?” Başka biri hayretle atıldı. “Bu ne sırdır efendi? Bu ne sultanlıktır, söyle bize!” Alacaklılar, “Biz senin büyüklüğünü bilemedik,” demeye başladılar. “Saçma sapan ulu orta sözler söyledik, affet Allah aşkına bizi. Biz körcesine salladık elimizdeki deynekleri. Bu sebepten kırdık gönül kandillerini.” demeye başladılar. Kulaktan kulağa yayıldı sokaklarda tekkeye gelen armağan. Bir büyük keramet kaldı şehre, Şeyh Ahmet Efendi’den yadigar. Gelen tabağın bir kenarında tam dört yüz dinar vardı; diğer kenarında ise kağıda sarılmış halde yarım dinar...

“Hiçbirinize karşı kırgın değilim, affettim bütün kırıcı sözlerinizi. Helvacı çocuk ağlamasaydı şayet, köpürmeyecekti rahmet denizi. Sizin borcunuz da ödenmeyecekti.

Bu yüzden ağlattım garip oğlanı ve ölmeden yedirmiş oldum işte sizlere helvamı.”

‘Göz çocuğunu ağlatan muradına erdi,’ der Hz. Mevlana. Affedilmek isteyen gözyaşıyla giydi lütfelbisesini ve ruha batan dikenler, onun suyuyla yumuşayıp temizlendi. Gönülü

düğümlelerini. Gözyaşına hazırlamak için kalbini, sadeleştir hayatını. Azalt çevrendeki gürültüyü. Sayılardan bir sayı olmadın sen hiçbir zaman. Kulağın kırıste olsun, içine dön, fark et cevheri. İşte o vakit duyacaksın helvacı çocuğun sesini.”

ETME

Duydum ki bizi bırakmaya azmediyorsun, etme. Başka bir yar, başka bir dostu meylediyorsun, etme.

Sen yadeller dünyasında ne arıyorsun yabancı?

Hangi hasta gönüllüğü kastediyorsun, etme.

Çalma bizi, bizden bizi, gitme o ellere doğru.

Çalmış başkalarına nazar ediyorsun, etme.

Ey ay, felek harab olmuş, altüst olmuş senin için...

Bizi öyle harab, öyle altüst ediyorsun, etme.

Ey, makamı var ve yokun üzerinde olan kişi, Sen varlık sahasını öyle terk ediyorsun, etme.

Sen yüz çevirecek olsan, ay kapkara olur gamdan.

Aynı da evini yıkmayı kastediyorsun, etme.

Bizim dudağımız kurur sen kuruyacak olsan.

Gözlerimizi öyle yaş dolu ediyorsun, etme.

Aşklarla başa çıkacak gücün yoksa eğer;

Aşka öyleyse ne diye hayret ediyorsun, etme.

Ey, cennetin cehenneminde olduğu kişi,

Bize cenneti öyle cehennem ediyorsun, etme.

Şekerliğinin içinde zehir zarar vermez bize,

O zehiri o şekerle sen bir ediyorsun, etme.

Bizi sevindiriyorsun, huzurumuz kaçır öyle.

Huzurumu bozuyorsun, sen mahvediyorsun, etme.

Harama bulaşan gözüm, güzelliğinin hürsü.

Ey hürsüzlüğe da değen hürsüzlük ediyorsun, etme.

İsyân et ey arkadaşım, söz söyleyecek an değil.

Aşkın baygınlığıyla ne meşk ediyorsun, etme.

Mevlana Celaleddin

Rumi

Sınırların ötesinde bir aşk hikayesi: Baran

iranlı yönetmen Majid Majidi'nin baş yapıtlarından biri olan Baran filmi imkansız bir aşkı anlatır. Sınırları aşan bu aşk öyküsü, dokunmadan sevmeyi öğretir bize. Zaman ve mekanın ötesinde olan bu film, İran'da yaşayan Afgan mülteci işçilerin zor koşullarda hayatta kalma mücadelesini anlatır. Öte yandan toplumsal konulara değinen yönetmen, aynı zamanda imkansız bir aşk hikâyesini merkezine almaktadır. Şiirsel sinemanın önemli isimlerinden olan Majid Majidi, toplumsal meselelere ve insanların gündelik yaşamlarından kesitleri şiirsel bir anlatımla ele alır. İzleyiciyi sanki bir pencereden hayatı izliyormuş gibi felsefi bir yolculuğa çıkarır. Bu anlamda Baran filmi de bir şiirsel sinema olarak karşımıza çıkmaktadır. İzleyiciye hem estetik hem de duygusal açıdan farklı pencerelerden bakma fırsatı sunar. Başkarakterlerden biri olan Lateef, inşaatta çalışan toy bir delikanlıdır. *Aşk, her şeyi güzelleştirir; bir bakışta hayat bulur, bir sözde canlanır.* sözü ile Lateef hayatını güzelleştiren o güzelle tanışacaktır. İnşaatta çalışan işçilerden biri olan Najaf, bir kaza geçirir ve yerine oğlu Rahmat işe alınır. Ancak kısa bir süre sonra Rahmat'ın aslında erkek kılığında çalışan Baran adında genç bir kız olduğu ortaya çıkar. Bu durum Lateef'in ona karşı duyduğu hislerin derinleşmesine ve içsel bir dönüşüm yaşamasına yol açar. Afganistan'dan İran'a mülteci olarak gelen Baran, zor şartlar altında yaşam mücadelesi veren bir karakterdir. Lateef ise Baran ve ailesinin içinde bulunduğu duruma yardım etmek için film boyunca mücadele ve fedakarlık içindedir. Ancak Lateef'in, Baran'a duyduğu aşk, toplumsal ve ekonomik koşullar nedeniyle imkansızlaşır. Bu imkansız duygu o aşkı daha özel ve anlamlı yapar. *Aşkın en masum halini anlatan film, sözlerle ifade edilmeyen, daha çok bakışlarla ve fedakarlıklarla var olan bir aşkı anlatır.* Lateef'le Baran arasındaki bu bağ maddi kavuşmanın ötesinde manevi bir

yakınlığı temsil eder. *Filmin en önemli repliklerinden biri olan bu cümle tam da o manevi yakınlığı anlatır: "Yalnız yaşayan Allah'a komşu olur, ayrılık öyle bir ateştir ki alevi yürek yakar."* Derüni bir aşkı temsil eden bu cümle aslında insanı maddi bir aşktan da öte manevi bir aşk yolculuğuna çıkarır. İnsanın Allah ile bağının daha güçlü ve derin olduğunu bu cümle en iyi şekilde özetler aslında. Bu bağlamda, yalnızlık bir tür ruhsal olgunluğa veya yüksek bir bilinç düzeyine ulaşma durumu olarak görülebilir. Laatef de filmin başlarında toy bir delikanlıydı ta ki gözüne aşk perdesi inene kadar. Bencil ve kıskanç olan Lateef, Baran'a olan sevgisi sayesinde olgunlaşır. Onun için mücadele etmek, sadece aşkını değil, aynı zamanda kendi kimliğini ve insanlığını bulmasına da yardımcı olur. *"Aşk, her yüreği ateşe çevirir; ancak bu ateş, ruhu arındıran bir ışık haline gelir."* der Niyazi Misri. Aşk, insanın kalbinde yoğun bir ateş yakar. Bu ateş başlangıçta acı, özlem ve bazen de çelişkili duygular doğurur. Aşkın getirdiği bu yoğun hisler, bireyin içsel dünyasında büyük bir değişim yaratır. Filmdeki karakterler, içsel yalnızlıkları ve toplumdaki yabancılaşmalarıyla yüzleşirler. Bu yalnızlık, bir anlamda Allah ile daha yakın bir bağ kurma fırsatı sunar. Yönetmen, Baran'ın mülteciliğinin getirdiği yalnızlığı, dışlanmışlığı izleyiciye öyle bir hissettirir ki izleyici o yalnızlığı yüreğinde hisseder. Güzeller güzeli Baran, sessiz ve güçlü bir

karakterdir. Zorluklara karşı direnci, izleyiciye ilham verir. İçinde bulunduğu durum karşısında pes etmemesi, aşkın ve hayatta kalmanın ne denli önemli olduğunu gösterir. *Baran filmi bize sadece sosyal kültürel anlamlar vermez, sevginin çok üstünde bir aşk hikayesi sunar. Aşk, bazen dokunmadan ve görmeden sevmeyi öğretir.*

Günümüzde aşk kavramı, bireylerin kişisel deneyimlerine ve toplumsal dinamiklere bağlı olarak sürekli evrilen bir olgu haline gelmiştir. Modern dünyada özellikle aşk sadece romantik bir eylem olarak algılanmaktadır ama gerçek şudur ki aşk, çok katmanlı derin bir deneyimdir. Aşk kavramı insana öyle bir tezahür eder ki insanın varoluşunu anlamlandırır, yaşamını sorgular. Yönetmen de tam bu noktada aşkın en soyut halini başarılı bir şekilde anlatmıştır.

Majid Majidi, filmlerinde yoğunlukla doğal dekarasyonlar kullanır. Filmdeki görsellik, duygusal yoğunluğu artırır ve izleyiciye içsel bir yolculuk sunar. Mekanlar, karakterlerin yalnızlığını ve çaresizliğini vurgular. Özellikle filmde kullanılan müzikler filmi daha da eşsiz yapmıştır. Her bir duygusal sahne müzik ile desteklenir. Müzik, aşkın ve ayrılığın verdiği duygusal yükü aktarırken, izleyicinin duygusal bağ kurmasını sağlar. Bu film her şeyden de en önemlisi insanın vicdanına seslenir. Bu hayatta zor bir şey varsa o da vatansızlığın getirdiği durum ile mülteci olmaktır. Baran da tam bu noktada bu duyguların hepsini yaşamaktadır. Belki içinde bulunduğu durum olmasa Lateef'in duyduğu aşka karşılık verecekti. Ama şunu da unutmayalım, aşk yoğunlukla imkansızlıklar içerisinde doğan bir eylemdir. *Belki de Lateef'in aşkını bu denli değerli kılan şey de tam bu noktadır "İmkansızlık".*

Usta yönetmen bir yandan hüznülendiriyor bir taraftan da insanın kalbinde yeniden bir umut yeşertiyor. Dramatik yapısı ve şiirsel anlatımıyla öne çıkan bu film, insan olmanın anlamını yeniden sorgulattırıyor. Son satırları yazarken sözü bu güzel cümleye bırakıyorum...

*Sen gidiyorsun, tozlar içinde kayboluyorsun
Ben sözümünden çıkmadım sen de sözünden çıkma...*

Karışmanın mümkün olmadığı bir aşk, bazen en gerçek sevdaya dönüşür; çünkü hayallerde hep saf ve eksiksiz kalır. İranlı yönetmen Majid Majidi'nin baş yapıtlarından biri olan Baran filmi de tam bu anlamda imkansız bir aşkı anlatır. Sınırları aşan bu aşk öyküsü, dokunmadan sevmeyi öğretir bize.

DİLEK GÜN

Narnia Günlükleri Aslan, Cadı ve Dolap

SENANUR ANDAÇ

Irlandalı yazar Clive Staples Lewis'in kitabından uyarlanan Narnia Günlükleri Aslan, Cadı ve Dolap oyunu Konya Şehir Tiyatrosunda sanatseverlerle buluştu. Suzan, Peter, Edmund ve Lucy adındaki dört kardeş 2. Dünya savaşının başlamasıyla birlikte savaşın etkilerinden zarar görmemeleri için ünlü Profesör Kirke'nin şatosuna gönderilirler ve hikâyeleri tam da bu noktada başlar. Dört kardeşin en küçüğü olan Lucy oldukça meraklı ve yaramaz bir kız çocuğudur. Oyun oynarken hiç girilmemesi gereken bir odanın önünde buluverir kendini ve yavaşça dolabın kapağını aralar. Sihirli bir dolaba girdiğinin farkında olmayan Lucy kendini bir anda Narnia ormanlarında bulur. Bu büyütlü dünyayı kardeşlerine de göstermek ister ama dolap sıradan bir eşya haline geri dönmüştür. Narnia ülkesi uzun zamandır karlarla kaplıdır ve bütün ormanı büyülerle etkisi altına alan kötü kalpli beyaz cadı tarafından yönetilmektedir. Bir

inamışa göre 2 Havva kızı ve 2 Ademoğlu Narnia ülkesine gelerek cadının hükümdarlığına son verecektir. Acaba Edmund, Lucy, Suzan ve Peter kehanetteki çocuklar olabilir mi? Konya Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu tarafından sahnelenen Narnia günlükleri, izleyicilere hem enerjik hem de duygusal bir yolculuk sunan, görkemli bir müzikal oyundur. Bu oyun izleyicilere sadece bir hikâye değil, aynı zamanda işitsel ve görsel bir şölen vadediyor. Yönetmen Sabri ÖZMENER sahnede hareketi her daim dinamik tutarak izleyicinin bir an olsun bile sıkılmasına izin vermiyor. Dans koreografileri de hikâyenin ritmini arttıran faktörlerden biri olurken, her sahnede yükselen enerji, izleyiciyi kendisine hayran bırakıyor. Rengârenk kostümlerin içindeki oyuncuların performansıyla kendinizi Narnia'nın masalsi atmosferi içinde kaybolurken buluyorsunuz. Narnia günlüklerinin kostümleri bu noktada oyunun atmosferini ve karakterlerin ruh hallerini

derinleştirmede oldukça başarılı gözüküyor. Beyaz Cadı, karakterin yaşadığı içsel çatışmayı hem vokal performansı hem de hoverboard üzerindeki ustaca bedensel hareketleriyle etkileyici bir şekilde sahneye yansıtıyor. Oyunda dikkatleri üzerine en çok çeken devasa dolap tasarımı, oyunun en vurucu görsel unsurlarından biri olarak hafızalara kazınıyor. Sahnede bu devasa dolap yalnızca bir dekor değil, adeta hikâyenin gizemini ve büyümesini taşıyan bir kapı olarak karşımıza çıkıyor. Oyun, reji, kostüm, ve oyunculuk performanslarıyla seyircisine oldukça zengin ve doyumsuz bir tiyatro deneyimi sunarken karlarla kaplı Narnia ülkesinin dekor tasarımına tam olarak yansıtılamaması izleyiciyi hayal kırıklığına uğrattırıyor. Selçuklu Kongre Merkezi'nde sahnelenen Narnia Günlükleri, gösterişli dolabı ve birbirinden renkli karakterleriyle 7'den 70'e tüm hafızalarda yer edecek bir oyun olarak uzun süre konuşulacak gibi görünüyor.

Kadim Mirasın İzinde

Selçuklu Belediyesi kurumsal olarak pek çok kültür projesinin yürütücüsü ve destekleyicisi oldu. Bugün Selçuklu'ya ilişkin dönem dizileri reyting rekorları kırar, Selçuklu devletini içeren yayınlar başucu kitabı olurken; Selçuklu Belediyesi yıllardır Türkiye Cumhuriyetinin önemli kültür projelerinin mimarlarından oldu. Selçuklu Belediyesi öncülüğünde gerçekleştiren kültür projelerinin sonucunda tarihe ışık tutan, alanda yapılacak yeni çalışmalara kaynak oluşturacak nitelikte eserler ortaya konulmuştur.

FATMA TEGİRLİ

Anadolu Selçuklu Çağı Mirası

Anadolu Selçuklu dönemi, sadece Türk tarihinin değil, dünya tarihinin önemli bir dönüm noktasını oluşturur. Selçuklu İmparatorluğu, Anadolu'da kalıcı izler bırakmış, medeniyetler arası etkileşimlere büyük katkılarda bulunmuştur. "Anadolu Selçuklu Çağı Mirası" eseri, bu büyük kültürel mirası anlamak için hem tarihçiler hem de sanatseverler için önemli bir kaynaktır. Eserdeki bulgular, günümüz araştırmalarına katkıda bulunarak, Selçuklu İmparatorluğu'nun geçmişteki gücünü ve etkisini, aynı zamanda bugün de bu mirası yaşatmaya yönelik yapılan çalışmaların önemini gözler önüne serer. Bu tür eserler, Anadolu'da Selçuklu döneminin izlerini sürerken, bu mirasın gelecek nesillere aktarılması adına büyük bir değer taşır. Anadolu Selçuklu Çağı Mirası eseri

Mimari ve Müze olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Mimari kısmı toplam 3 ciltten oluşur. Anadolu Selçuklu Devleti'nin Anadolu topraklarında imar etmiş olduğu mimari çalışmaların envanteri çıkarılmıştır. Mimari eserlerin görsel çalışmaları (fotoğraf ve vidoları) yapılmış, alanında uzman akademisyenler tarafından araştırmalar yapılarak kimlik çalışması ortaya konulmuştur. Anadolu Selçuklu Çağı Mirası eserinin Müze kısmı ise toplan iki ciltten oluşmaktadır. Eserde Anadolu Selçuklu Devleti'nin Türkiye Cumhuriyeti müzelerinde sergilenen buluntuları kimliklendirilmiştir. Müzelerde sergilenen eserlerin görsel (fotoğraf ve video) çalışmaları yapılmış, alanında uzman akademisyenler tarafından yapılan araştırmalarla çok yönlü değerlendirilerek kültür dünyamıza kazandırılmıştır.

Yapım: Selçuklu Belediyesi
Yapım Yılı: 2016
Himaye: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı

ASTRO SAHNE SANATLARI

Astro Sahne
Sanatları

← Tuz - Biber
Stand-Up

14
KASIM
19:30

← Ağzı Çiçekli Adam
Tiyatro

16
KASIM
20:00

← Kırmızı Başlıklı Kız
Çocuk oyunu

24
KASIM
14:00

← Film Okuma Atolyesi
İki gün Bir Gece

26
KASIM
19:00

← Terapi Gibi
Aşk

29
KASIM
20:00

Kendi yazılarınızı dergimizde görmek ister misiniz? Kültür Sanat ve Edebiyat içerikli yazılarınızı iletisim@muvvakitdergisi.com adresine bekliyoruz

Takvim

Takvim

Takvim

Takvim

Takvim

Takvim

ASTRONOTE COFFEE

"DÜNYA KAHVE LEZZETLERİNİN
BULUŞMA NOKTASI"

